

РЕЦЕНЗИЯ

от д-р Огнян Борисов Ковачев – доцент по Антична и западноевропейска литература в
Софийски университет „Св. Климент Охридски”

(н.ст., име, презиме, фамилия – акад. дл. във висше училище или научна организация)

на дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките”

по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1.
Филология (Антична и западноевропейска литература: сравнително литературознание).

Автор: Доц. д-р Дияна Василева Николова-Багалева, Пловдивски университет
„Паисий Хилендарски”

(акад. дл., н.ст., име, презиме, фамилия – висше училище или научна организация)

Тема: „Пасторал и модерност”

1. Предмет на рецензиране

Със заповед № РД-22-910 от 22.04. 2025 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” (ПУ) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „**Пасторал и модерност (Пасторалните светове на европейската култура)**” за придобиване на научната степен „доктор на науките” на ПУ „Паисий Хилендарски” в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, (Антична и западноевропейска литература: сравнително литературознание).

Автор на дисертационния труд е доц. д-р Дияна Василева Николова-Багалева – Катедра „История на литературата и сравнително литературознание” към Филологически факултет на ПУ „Паисий Хилендарски”.

Представеният от доц. д-р Дияна Василева Николова-Багалева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.45 (4) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, като включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- копие от диплома за образователната и научна степен „доктор”;

- протоколи от катедрени съвети, свързани с откриване на процедурата и с предварителното обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- справка за спазване на минималните национални изисквания.

Кандидатът е приложил седем студии, три статии и една монография.

Бележки и коментар по документите (ако са необходими).....

2. Кратки биографични данни

Дияна Николова-Багалева завършва Българска филология (с втора специалност руски език) в ПУ „Паисий Хилендарски”. През 2008 г. защитава докторска дисертация на тема *Идеята за човека в старогръцката лирика (архаика и класика)* с научен ръководител проф. д.ф.н. Калин Янакиев. Трудът е публикуван под същото заглавие през 2010 г. През 2018 г., тя придобива академичната длъжност доцент по Антична и западноевропейска литература: сравнително литературознание, след като спечелва конкурс, обявен от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски”. В него участва с монографията *Транспозиции на пасторалното в Бел епок* (УИ „Паисий Хилендарски”, 2018), осем публикации на български език по темата на хабилизационния труд, дванайсет други публикации в областта на конкурса и участие в авторски колективи на дванайсет учебника и помагала за ученици.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Пасторалното е многократно явление в европейската култура, което води началото си от старогръцката литература, преминава в редица други изкуства и трайно присъства в културния живот на Стария континент и до днес. Негови естетически, тематични, стилистични, реторически и други параметри намират изява в най-различни литературни, музикални, сценични и визуални жанрове. Широкият времеви обхват и многообразието на проявление поставят сериозно предизвикателство пред усилията да бъде дефиниран устойчив понятиен статут на пасторалното. Симптоматични за това са определенията, надлежно цитирани в уводните страници на дисертационния труд: ту като „пасторален модус”, ту като „културен код”, ту като „модалност”, като „културен рефлекс към реалността”, ту като „устойчива философска концепция, променяща се в отделни културноисторически периоди, която носи отчетливо следите на органична приемственост” и др. На пръв прочит,

това разнообразие може да създава впечатление за разногласие и взаимно отричане помежду им. С оглед на конкретните задачи, които трудът по-нататък разработва, смятам, че, тъкмо обратното, тези определения трябва да бъдат мислени като диалогични и взаимно допълващи се, като по този начин образуват негова динамична концептуална решетка. Теоретичната гъвкавост и отвореността към потенциални изменения на неговия модел свидетелстват за научната жизненост на разработвания проблем и са предпоставка за научно-приложната ефективност на постигнатите резултати. Културноисторическият подход обосновава системното представяне в труда на проявленията на пасторалното и тяхното възприемане и осмисляне в различни времеви, социални, естетически и т. н. контексти. Такова съчетание на историзъм и теоретизъм, на диахрония и синхрония, позволява не само да бъде проследено и моделирано проучваното явление, но и то самото да бъде актуализирано като „културен метамодел, присъстващ в различни културноисторически периоди с много, но винаги актуални за времето си лица, открояващи приемствености и ярки новаторства” (Автореферат, с. 4).

4. Познаване на проблема

Широкият темпорален и териториален обхват на дисертационния труд – от Елинизма, през Средновековието, Западния Ренесанс, Барок и Просвещение, руската литература и култура от XVIII и XIX век, до Модернизма и наценките на Авангарда в първите десетилетия на XX век – предполага задълбочени познания на най-малко три нива. Първо – на пасторалните произведения в разнородни изкуства, второ – на техните тематични, стилови, реторически, композиционни, идеологически и т. н. аспекти, и трето – на внушителния обем от научни текстове в съответните подобласти. Според мен работата на доц. Дияна Николова отговаря на тези очаквания и на трите равнища. Авторката се спира на представителни автори и произведения от различни епохи, прави техни конкретни коментари и анализи или проследява взаимодействия между близки или раздалечени във времето, между сходни или контрастни в определени отношения творби. При осъществяването на тези задачи тя се основава не само на старателно опознатия корпус от артефакти, но и на техния внимателно изучен изследователски архив. Така например, във връзка с буколическата поезия на Теокрит и Вергилий, генеалогията и преосмислянето на представата за „простота” на лирическия текст са проследени от коментари на късноантични филолози като Елий Донат и Сервий Хонорат, в които се лансира възгледът за “simplicitate” на изказа и стила, през ренесансовия филолог Мартино Филетико, при когото “simplicitate” вече е „култивирана естественост”, и авангардистите, за които понятието означава връщане към първичното и „дивото”, до научни

монографии на Уилям Емпсън и Реймънд Уилямс, съответно от първата и втората половина на миналия век.

5. Методика на изследването

Трудно ми е да определя един централен и всеобхватен метод на работа в такова мащабно научно начинание с толкова хетерогенен и същевременно ясен обект на изследователското желание. Възгледът за пасторала като *културен метамодел*, опосредстващ пренос и преобразуване на ценности и смисли от Античността към следващите епохи, свидетелства за методологическа приемственост между *Транспозиции на пасторалното в Бел епок* и настоящото изследване. За разлика от предишния труд, тук диахронният план и хетерогенността на обекта са много по-разгърнати, ето защо бих се спрял на формулата *съпоставителен културноисторически подход*. Тя включва съставки от литературната история, историята на живописата, архитектурата, музиката, театъра и други сценични изкуства, социологията, градинарството, лингвистиката, междутекстовостта, интермедиялността и още много области на познанието. Зададените от тях гледни точки са успешно съчетани, благодарение на умението, а и на интуицията, на изследователката, в интригуващ разказ. При наличието на такава множественост, аналогията между методологията на дисертационния труд и най-ранното определение на дисциплината Филология, направено от нейния създател Фридрих Август Волф в самото начало на XIX в., не би била пресилена. Многообразието на темата и подходите е организирано в един на пръв поглед традиционно последователен исторически разказ, следващ поредността на изследваните явления. При внимателно четене обаче впечатлението за такава хронологична подреденост отстъпва пред едно по-сложно построено изложение, каквото осъществява генеалогичният подход в термините на Мишел Фуко, макар и неназован експлицитно в текста. Като негови проявления бих посочил множество времеви срезове и транспозиции в разказа – прекъсване, прескачане напред и връщане назад на повествователния ход, изтегляне на тематични, понятийни, концептуални и др. нишки, каквото може да видим в примера със “simplicitate” по-горе, и т. н. Такива нишки „изпридат” ключови за пасторала понятия като *otium* (доцуг), *locus amoenus*, *Et in Arcadia ego*, акценти върху нови значения или вариации (понятийни конотации) на пасторалното в променени исторически, естетически и/или смислови контексти. Генеалогииите не изместват или разпокъсват, а допълват, открояват детайли и уплътняват културноисторическия наратив, изваждайки го от руслото на традиционния „голям” исторически разказ.

Описаното наративно удвояване има възможно концептуално основание в решението на авторката да използва пасторалното не само като обект на изследване, но и като културен метамодел. Смятам, че решаващо за тази метадискурсивна употреба е осмислянето му не само като понятие, тема, естетическа категория и т. н., но и като *свят*, заложено в подзаглавието „Пасторалните светове на европейската култура”. Световостта тук е много повече от ефектна критическа метафора. От една страна, тя е кодът, който целеполага равнището и степента на цялост на изследването, и с това консолидира неговия гещалт. От друга страна, тя обосновава хетеротопичността на пасторалното – потенциалната множественост на неговите светове, които наблюдението, тълкуването и въображението на изследователя може да (въз)произведе.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд има нестрога симетрична структура. Централно място в нея заемат I част, лишена от собствено заглавие и посветена на проблема за пасторалното в европейската култура, и по-обемистата II част: „Пасторалните светове на руската култура”.

Уводната част *Προλεγόμενα*, озаглавена така било сериозно, с почит към класическа академичната традиция, било игрово, с оглед на раздвоения начин на изложение, който посочих по-горе, съдържа две подчасти с неравен обем. В първата, авторката въвежда общоприети в полето на труда жанрови названия, понятия, концепции, идеи и взаимодействия, както и собствени нови, като „културен метамодел“, макар и без отчетливото му дефиниране. Във втората подчаст „Модерност и модерности“, отгласвайки се от виждането на проф. Богдан Богданов за Елинизма като епохата, в която „античният свят прави опит да бъде модерен“ (с. 38), доц. Николова започва да гради оригиналната си хипотеза за този период като време на първата от редица пулсации на естетиката и идеологията на модерността, които тя проследява в европейската обществена и културна история. Всяко от тези „модерни времена“ е съпроводено с актуализиране на пасторалната традиция – нейно преоткриване, преобразуване, преосмисляне и пораждане на произведения в нови жанрове и изкуства. Тези циклични съвпадания или сдвоявания може да бъдат основание на концепцията за пасторалното като културен метамодел, а също така и примери за негови действителни проявления.

Предмет на първата основна част на труда е възникването и формирането на европейската пасторална традиция в литературата и културата на Елинизма и Древния Рим, както и нейното развитие и преобразуване от Средновековието до Романтизма и ранния Модернизъм. Централна тема в „I. 1. Първата европейска модерност и пасторалното“ е появата на буколическите лирически жанрове като резултат от синтез на предходни, но и като

осъзнат новаторски жест от страна на елинистически поети. Сред тях основателно най-много място бива открито на идилията и приноса на Теокрит. Идилията е окачествена от авторката не само като един от новите жанрове, но и като най-пълнен израз на новото разбиране за литература. Тя привлича и коментира множество обуславящи го фактори. Едните са извънлитературни: промени в състава и структурата на елинистическия полис, нови културни институции, като музеи, библиотеки в Александрия и Пергам, библиотекарите филолози, нарастващата значимост на книгата и четенето, респективно и на индивида като възприемател, но и като герой в литературната (не само лирическата) творба, и др. Измежду вътрешнолитературните, изпъква вниманието на поетите към материалността на жанра: песенната форма, начина на изпълнение, музикалните инструменти, диалозите между пастири; към игровото като жанрова доминанта – играта между миметично и антимиетично, реално и фикционално, ерудитско и невежо, между словесен и визуален образ, съсредоточена в екфразиса, и др. Двата вида фактори дават основание идилията да бъде определена като *метажанр* в контекста на античната буколическа традиция. Друго основание дава нейният протеичен облик, който започва да придобива жанров статут уподобяването и оразличаването с римската еклога.

Спрях се по-подробно на първата глава, защото тя според мен полага същинската концептуална основа на труда. За тази функция допринасят и ефектите на генеалогични срезове и транспозиции (вж. т. 5) посредством съпоставките със сходни явления и рецепции в руската култура от XVIII-XIX век. От другите основни за пасторалната традиция през вековете явления, чието начало е открито и анализирано тук, бих изтъкнал топоса (и мотива) „Аркадия“, авантюрно-любовния роман и т. нар. фигурална поезия, която е сравнително маргинализирана форма в Античността, но периодично се възражда през вековете насетне. Кратичката **Втора глава** обхваща средновековни и предренесансови пасторални жанрове и творби. Особено приносно според мен е мястото, отделено на Каролингския Ренесанс, с оглед на малобройните изследвания върху него у нас. Продължава проследяването на вариациите на екологата, която придобива религиозно-алегоричен характер, добре познат пример за което е християнизиращото тълкуване на Виргилиевата IV еклога. Заслужават упоменаване и оригинални съпоставителни наблюдения върху конкретни творби от провансалската лирика. **Третата глава** си поставя свръхамбициозната задача да обеме огромен брой пасторални явления и процеси: от екологите на Петрарка и Бокачо, романа *Амето* и поемата *Фиезолански нимфи* на втория, датиращи от около средата на XIV в., до произведения на европейски модернисти от *Fin de siècle* и първите десетилетия на XX в., при това в различни изкуства и школи. Безспорно събраната и обработена тук информация има немалко достойнства:

търпеливо проучване на огромен брой артефакти от много изкуства и епохи, съответно – и на посветените им изследвания, грижа за съпоставителното им представяне, проследяване на имитации, адаптации, апроприации и други взаимодействия между литературни, музикални и живописни творби, теми и мотиви, посочване на важни времеви ориентири, например появата на първия сборник с еклоги на народен говор (volgare) в италианския Ренесанс през 1482 г., на първата пасторална драма през 1480 г., на операта – през 1598 г. Бих добавил още достоверността на направените проучвания и автентичността на изложението както в тази глава, така и в целия дисертационен труд, които за мен не подлежат на съмнение. Редом с тях обаче непосилното усилие да се съвместят изчерпателност и краткост в изложението произвеждат неочаквани, а и нежелани ефекти. Но за това ще стане дума на съответното място.

Що се отнася до „II. ЧАСТ: ПАСТОРАЛНИТЕ СВЕТОВЕ НА РУСКАТА КУЛТУРА”, ще се въздържа от подробен коментар на нейното съдържание и научен принос, тъй като съм уверен, че между членовете на научното жури има по-компетентни в тази област колеги от мен, на чиято преценка безрезервно ще се доверя. Ще споделя накратко общото си впечатление. Тук личи не по-малко задълбочено и детайлно познаване на художествените артефакти и съответния теоретичен и критически набор от публикации. Навлизането на пасторалното в руската култура е проследено през две линии на взаимодействие – диахронна от античната лирика и синхронна – от съвременните европейски литератури. Тази двойна рецепция е устойчив белег и основна разлика на руската култура като цяло спрямо европейската рецепция на предходни епохи и явления. През XVIII в. руският пасторал запазва своя подражателен характер. Първи опит за утвърждаване на самобитност е налице в дебата относно авторските идилии на барон Делвиг. Ала водещият критерий в него не е литературен, а идеологически: противопоставянето „древност” – „народност”. Свидетелство за по-органична вписаност на буколическия лирически модел в руската поезия е идилията „Циклоп” на Н. Гнедич, която пародира превод на Теокритови идилии. Пародията, заедно със съпровождащия я коментар, може да бъде определена като метажанрова творба. Следващата стъпка на Гнедич е „Рибари”, една „руска народна идилия”, както сам я определя, ситуирана в съвременен контекст. По-нататък изследването преминава към пасторализма в живописата (Школата на Венецианов), следва проследяване на тематични мотиви, навлезли от европейската барокова и просвещенска култура. И едва в краевековните проекти на модернистите от Сребърния век (обхващащ и първите десетилетия на XX век) може да се види освобождаване от „безпокойството на влиянието” (по изразу на Х. Блум). Доц. Дияна Николова-Багалева ги анализира с увереност, задълбочено познаване на артефактите и

изследванията върху тях, проследява процеси, свързани с пасторалния модел, довели не само до еманципиране, но и до водещо присъствие/влияние на руски творци в европейската литература и изобразителни изкуства, на балетната и театралната сцена, и др. От друга страна, среща се резюмиране на вече изложена информация, както и пасажки, несвързани с централния въпрос за пасторалния модел – части, които би могло да се пропуснат или съкратят.

Като цяло разработката впечатлява както със своя широк обхват и задълбоченост, така и с внушителния си обем. Тя несъмнено заслужава да бъде оценена положително, но в същото време поражда въпроси и коментари, които ще споделя в т. 13.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Значимостта на дисертационния труд „Пасторал и модерност (Пасторалните светове на европейската култура)” се дължи преди всичко на избрания предмет и съпоставителния културноисторически метод на работа, но за нея допринася и необичайно големият обем. Приносите може да видим главно в аспектите на изследване на пасторала – поотделно и паралелно – в две основни културни и времеви зони: европейската, от Античността до Модернизма в началото на XX в., и руската, от XVIII до първите десетилетия на XX в. Конкретно заслужава да бъдат открити тезата за синхронно усилващите се изяви на пасторализъм и симптоми на модерност в едни и същи културни периоди; проследяването на тематични, жанрови, естетически, концептуални и т. н. линии в и между двете зони; разширените контексти и оригиналните нови интерпретации на произведения от руската култура, както е посочено в Автореферата. Приносен е и евристичният характер на труда, благодарение на потенциала за по-нататъшни изследвания, който залага.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Доц. д-р Диана Николова-Багалева прилага десет свои публикации, свързани с темата на дисертационния труд, всички – на български език. Три са статии, намерили място в том 60. и 61. от „Научни трудове на ПУ „Паисий Хилендарски”, и в STUDIA PHILOLOGICA, 2023, Том 42. Най-ранната е „Първа идилия на Теокрит (*Тирсис* или *Песен*) и конструирането на метажанра” от 2022 г., следвана от „Модерността на пастурелата – Адам дьо ла Ал и проектите за обновяване на руския театър” (2022) и „Пасторалните зооморфни образи при модернистите и творците от ранния авангард” (2023). И трите са включени в представения дисертационен труд. Техните заглавия присъстват като надсловие на части от него, а текстовете значително са преработени – реструктурирани и обогатени. В „Първа идилия на Теокрит” личи добавен аналитичен пласт. В „Модерността на пастурелата” е отделено повече място на контекстуални обстоятелства, като концепцията „Старинный театр” и стремежа към нов

синтез, обуславящи модернистичната интерпретация на средновековната творба. Разделът, посветен на зооморфните образи, е обогатен в най-голяма степен. Това се изразява не само в значително по-големия текстов обем и в добавения илюстративен материал, но и в изследването на нови творци и произведения, в съпоставителния анализ на зооморфна, пейзажна и пасторална образност в платна на европейски (предимно френски) и руски художници от втората половина на XIX в.

От седемте студии, повечето са допълнени и интегрирани по сходен начин в дисертационния труд. В „Песента на цикадите и митът за поета” (2013 г.) авторката съпоставя употребата на митологемата „цикада” като лирически мотив в творчеството на автори от Античността и Сребърния век – от Омир и Хезиод до Вячеслав Иванов и Велимир Хлебников. Особено любопитна и продуктивна е интерпретацията на мотива в перспективата на неговите етимологии, пресемантизирания, преводи и преплитания с представите за лирическото творчество, изграждането на *otium*-а и пеещия поет. Още две студии за пасторалното „в огледалата” на руската култура от XVIII – XIX в. (2017 г.) и XIX в. (2017 г.), както и „Пасторални светове в културата на Сребърния век” (2020 г.), са преработени в съответните части на дисертацията. За тях може да се каже, че изграждат концептуалния гръбнак на II. Част от труда. Студията „Артистичната сцена на Сребърния век” може да определим най-непосредствения медиатор между *Транспозиции на пасторалното в Бел епок* (2018) и настоящия труд. Ще завърша прегледа на тези публикации с коментар на студията „Злощастната орис на пасторалното в българската култура” (2021 г.), тъй като тя съдържа (още в заглавието си) отговори на въпроса, който неизбежно съпътстваше моето четене на дисертационния труд. Защо пасторални теми и мотиви присъстват в родната литература, в музикални и сценични произведения, и в други форми на културния живот, но остават незабелязани, пренебрегвани, другояче дефинирани и дори отхвърляни? Някои от отговорите може и да не са далеч от ума: вековна отдалеченост от пасторалната традиция, липса на аристократична класа и култура, разбиранията за реализъм, народност в изкуството, родно изкуство, към които пасторалното е неприспособимо, националистическата идеология и соцреалистическата естетика, политизацията на изкуството. Но анализът на доц. Диана Николова, основан на множество примери и конкретни наблюдения, създава, въпреки основателно песимистичната си окраска, един по-отчетлив образ на спотаената пасторалност в българската култура, а оттам – и възможност за нейното ново тълкуване и пълноценно осмисляне.

9. Лично участие на автора

Личното участие на дисертанта в този труд е стопроцентово, не намирам основание да допусна неправомерно ползване на чужди трудове. Смятам, че всички приноси, съдържащи се в труда и формулирани в тази рецензия, са оригинално авторско дело.

10. Автореферат

Авторефератът резюмира вярно и пълно структурата и съдържанието на дисертационния труд, отразява основните акценти, използваната методология и постигнатите резултати. Приносите на изследването са формулирани основателно.

11. Критични забележки и препоръки

Доколкото имам критични бележки към рецензирания труд, те са свързани главно с нуждата от по-добро равновесие между обема от научна информация и начина на нейното организиране и представяне. Разбираемо е желанието на автора да каже колкото може повече, осезаем е императивът да го изрече максимално ясно, кратко и продуктивно. Но читателят, озовал се между тези Сцила и Харибда, дръзва да сподели някои мнения и съмнения, смирено надявайки се те да бъдат приети не като оплакване, а като препоръка, с оглед на книгата, която предстои. Очевидна е прекомерната големина на текста. В него на европейската и на руската пасторална традиция само привидно е отделен приблизително еднакъв обем, тъй като времевият обхват в първия случай е 23 века, а във втория – 2-3 века. Ала такава диспропорция води например до жертва на голяма порция английски ренесансов пасторал. С бегло внимание са удостоени еклогите от *Пастирски календар* на Едмънд Спенсър и бележки за жанра в *Защита на поезията* от Филип Сидни, неговият роман *Аркадия* и Шекспировата комедия *Както ви харесва*. В дълбокото гърло на Харибда обаче безследно изчезват сонетите на Спенсър и на Сидни, поемите *Венера и Адонис*, *Пламенният пилигрим* и още творби от Шекспир, Кристофър Марлоу и др. Уговорка в бележка на с. 247 свидетелства, че пропускът е съзнателен, тъй като по този въпрос Уолтър Грег бил изчерпателен. Но може ли такъв довод да е убедителен? Друга последица от тази несъразмерност е появата във Втора част на освежаващи паметта резюмета (с. 464-465) на вече написано в Първа част.

От друга страна, в хода на четенето ми хрумваха идеи за допълнения, които, за да не противореча сам на себе си, тук ще спестя.

12. Лични впечатления

Познавам доц. Диана Николова –Багалева като колега и преподавател, макар и от различен университет, в дисциплината Антична и западноевропейска литература. Впечатленията си дължа предимно на четенето на нейни трудове, както и на участието си в жури на вече втори конкурс, в който тя е кандидат. И в двата случая, мнението ми е отлично.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на минималните национални изисквания, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че Диана Василева Николова-Багалева *притежава* задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Антична и западноевропейска литература: сравнително литературознание като *демонстрира* качества и умения за провеждане на изследвания с получаване на оригинални и значими научни приноси.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди научната степен „доктор на науките“* на доц. д-р Диана Василева Николова-Багалева в област на висше образование: 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Антична и западноевропейска литература: сравнително литературознание).

20.07. 2025 г.

Рецензент:

(подпис)

доц. д-р Огнян Ковачев